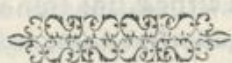

A P O L L I N I S
FRANCISCI ALEXANDRI
VERCELLENSIS
MEDICI,

Radius Duodecimus, Emplastra componit.

EMPLASTRA alijs emplastra, siue emplatta ab ἐμπλάττω Græco, idest formo, qua si à formando dicta, ex Paulo lib. 7. cap. 17. ex metallicis, oleamentis, lacrymis, succis, seminibus, herbis, radicibus, alijsq; congesta: aut vulneraria, aut discutientia, vel emollientia, siccantiaue, &c. ut etiam ex Aetio, Tetrab. 4. ferm. 2. cap. 25. nunc cum vnguentis, ceratis, & cataplasmatibus, confunduntur: quibusdā à veteri emplastrorum ratione diuersis, quum tamen cataplasma proprie, è plantis, alijsque contusis, vel ad mollitiem excoctis conficiantur, oleo postea non adiecto, quod in emplastris fieri planè consuevit, in quibus equidem nonnullorum est obseruatio, ut ad singulum manuale herbarum fasciculum, vnc. i. vel sesquium oleorum, pinguedinum, liquorumque ingeri debeat: his leniter contusis, atq; adeo in crassiusculum puluerem contritis, secus quàm in vnguentis, vel liquore aliquo citra ignem nutritis, vel igne lento sarinis admixtis, alijsq; decoctis, continenter motis, & coquendis, quousque manus non amplius inquinent, postea lintheis expansa, vel alutis tenuibus, aut pittacijs induta superponuntur, quum primi emplastrorum authores, non temerè ea excogitarint, seu ex Galeno 1. de compo. med. per gen. cap. 3. ac. 5. secundum locos, cap. 7. ut potè quæ neque sudoribus obortis disfluunt, neque resiccata cutem circumtendunt.

Diachylon album, aut commune.

Recipe mucaginis seminis fœnogræci, seminis lini, rad. altheæ, an. libr. i. lithargyri, plumbo & scoria purgati, tenuissimè triti, & loti. si albius vis, libr. i. & med. olei antiqui clari loti, si candorem exoptas, libr. iiii. lithargyrū, & oleū, diu, & multum in mortario lapideo, pistillo ferreo subigantur, & misceantur, post igne lento coque spata semper agitando, donec liquetur lithargyrum, & crassescat, exime igni ad iustam crassitiem, valentius resoluit, & maturat, si addatur pul. iridis, tuncque vulgo vocatur Diachylon ireatum: magis item anodynnon, si mucago meliloti, præsertim seminis accesserit: præstantius quoque fiet, si loco olei communis, irinum, & chamæmelinum acceperit. sunt qui addant ceram, ac terebinthinā.

Scirrhus hepatis, lienis, ventriculi, & aliarū partium, ipsas etiā cheradas, & durities reliquas emollit, & iuuat.

Mucago omnis, post aliorum coctionem, & in frigidationem, imponenda est, aliter nimium excrescit, debetq; esse spissa, ac viscida, ex seminum, ac radicum satis copiosa quantitate.

Diachylon magnum, etiam cum gummis.

Recip. lithargyri puri, triti, & cribrati, lib. i. olei irini, chamæmelini, anethini, an. unc. viii. mucaginis ficuū pinguium, seminis lini, & fœnogræci, passarum, succorum iridis, & scillæ, cæsypii, glutinis piscium, aut uisci querni, an. drach. xii. & med. terebinthinæ unc. iiii. resinæ pini, & ceræ flauæ, an. unc. ii. misce ut prius, donec crassescat, his si accesserit bdellii, sagapeni, ammoniaci, an. unc. i. Diachylon gummatum appellatur.

Scyrrhos emollit, & digerit & inflationes.

Diachylon

Diachylon paruum.

R Ecipe lithargyri libr. med. olei ueteris, clari, libr. i. mucaginis psyllii, unc. iiii. macaginis seminis hyoscyami, unc. i. & med. mucaginis seminis lini, & radicū maluæ, aliis altheæ, an. unc. ii. fiat ut primum.

Tumores calidos digerit, & maturat.

D iachylon, idest ē succis, ex Galeno 7. de compos. med. per genera, non ineleganter trimetris, varie cecinit Damocrates, ex Menecrate, Paulo etiam libro 7. cap. 17. breuibus perstricta, vnde commune transumptum.

Emplastrum ex mucaginibus, alijs Diachylon compositum.

R Ecipe mucaginis seminum altheæ, lini, fœnogræci, cort. medii vلمي, an. unc. iiii. olei chamæmelini, lilii, anethi, an. unc. i. & med. ammoniaci, galbani, opoponacis, sagapeni, an. unc. med. croci, drach. ii. terebinthing, vnc. ii. cere nouæ, unc. xx. fiat. hyeme licet oleorum, & terebinthinæ, pondus augere. Fuchf. legit vلمي an. unc. iiii. & med.

Eadem præstat quæ diachylon ex gummis, eius etiam loco quibusdam vsu frequentius.

V lmus, de quo Dioscorides lib. 1. cap. 95. arbor amplissima, nostra in Ciuitate pluribus nobilitata, præfertim in speciosissima illa cathedralis Templi area, ab æstiuis caloribus tutissima, duplici distinguitur genere, ex Theophr. 3. de hist. plant. cap. 14. Plinio autem quadruplici, lib. 16. cap. 17. hunc tamen vna cum Theophrasto aberrasse deprehendit Matthioli, in Latinis enarrationibus, hæc enim eius additamentum, hi cauilli, quibus tantorum uirorum tam celebre nomen retundere audet: non illi sat erat vulgari idiomate prophanos huiusmodi lapsus conticuisse, nisi & nouos antiquis suggereret. eius n. hæc est resarcienda fama medela, hæc præterita calumnie, eruditionis, vel inscitie tutela. Quandoquidem Theophrastum scripsisse, vlmum cuius vis generis sterilis esse testatur Matthioli. at nisi eo sit canino ingenio, quo olim Synopsus Diogenes, qui dolium, palium, paupertatemq; suam quacumq; circūferens, quod cateri grata hilaritate, feliciq; fortuna, vix adipisci potuere, maledictis, calamitatibusque affecutus est, pari itidem modo, & laudem sibi comparare, famamque immortalem sibi conciliare existimet. an scite notauit Theophrasti verba, vbi sterilem denique putari, non affirmando, deductum est. præterea an vidit caput primum, & secundum, tertij de hist. plant. vbi scriptum est. de vumo illud indicium ferunt, quum enim flatibus delatum semen in loca proxima fuerit, nasci arborem aiunt. quin vlmum vultu afferre, & folliculos quosdam inquit, eodem libro cap. 8. monitus ne igitur respiciet? & rectius sentientibus cedet, pro beneficio iniuriam ne reponet? Quod autem ad Plinium attinet, qui attineam, vلمي scilicet speciem, semen ferre neget, Matthioli relatu. Columella autem lib. 5. cap. 6. eos ita falso opinari, quod rariorem sine dubio creat, prius ab Hermolao adductum, &c. quam felici memoria, ingenio perspicaci, quam bene subducta ratione ad eiusdemmet scripta fuit, quum Plinii authoritatem Theophrasto repugnare proponit, quippe qui vumos omnes præter attineam, semine prouenire scriptis mandauerit. quod si sic, non negaturus est Plinius, attineam semen ferre, quinimo illud producere quidem, ex his compertum habuit, at semine esse infecundo, idest quum cetera vlmorum semina producant, semen attinie, etiam si feratur, non generat, cuius nec diuersæ opinionis Columella, ideo neminem fere re attiniam ex samara, vel amara idest semine, verum ex sobole testatus est. quid igitur in Plinianos cineres inspergit? quum non sit stultus ad cribrum, negans se inuenire quid eius os obturet, aut non obturet, non igitur ex his sit, qui sibi placendo malunt errare, quam discendis melioris vitæ legibus, excipiendis nouis, & certioribus præceptis assuescere. hodie probatissimo experimento, ex vلمي folliculis, cum genere eo bestiarum immato, quod cnipes appellatur, ex Theophrasto, 2. de histor. plant. cap. 8. farina cicerculæ, & aceto acerrimo, alijsque quibusdam, emplastrum parari consuevit, ad puerorum hernias.

Theophrasti
tutela i
Matthioli.

Plinius à
Matthioli
morsu vè
dicatur.

Cnipes.

De baccis lauri.

R Ecipe thuris, mastichæ, myrrhæ, an. unc. i. baccarum lauri, unc. ii. cyperi, costi an. unc. med. mellis calidi, quantum ad ea comprehendenda sufficit. si aut cyperi, unc. i. & med. misceas, aut stercus caprinum, uel vaccinum siccatum, ad pondus omnium, hydropi est mirabile. his addunt alii terebinthinæ, unc. iiii. quamuis n. libr. i. mellis in emplastris, puluerum, unc. iiii. exigat, facile tamen diffilit, & siccat, nisi glutinosi quippiam accipiat. sunt qui legant mellis colari, at crudiusculum hic accipitur. ne plus iusto obdurescat. Fuchf. legit myrrhæ sing. drach. i.

Ventriculi

Ventriculi, intestinorum, hepatis, renum, vesicæ, vteri, & partium aliarum dolorem à flatibus, aut intemperie frigida ortum placat.

Stereus, ut etiam simus, pertrita, & vulgaris noticiæ sunt: simus tamen ex Theophrasto, 2. de hist. plant. cap. 8. acerrimus hominis est, & omnium optimus Chartodra authore: secundus suillus, tertius caprinus, quartus ouillus, quintus bubulus, sextus iumentorum.

Laureum magnum Actuarius.

Recipe ceræ, resinæ pini, nitri, baccarum lauri, colophonæ, picis, sing. libr. iiii. ammoniaci, libr. i. sinapis, floris rosmarini, pyrethri, galangæ, euphorbii, fampfuci, cardamomi, iridis, adipis suilli, & thaurini, sing. vnc. iiii. olei lygustri, decimam sextam partem: non desunt qui quartam adiecerint.

Aduersus stomachicos, aqua inter cutem distentos.

Id transumptum est ex malagmate de baccis lauri Gale. 9. de comp. med. secundum locos, additis quibusdam, ut etiam ex epithemate Oribasii, de quo Actius, Tetrab. & serm. 4. cap. 84. ut Tetrab. & serm. 2. cap. 22. Tetrab. 3. serm. 1. Paulus lib. 7.

Ex ligno aloes, vel pro stomacho, aliàs ventriculum, ut infra.

Recipe ligni aloes, absinthii, gummi arab. mastiches, cyperi, costi, zingiberis, an. unc. med. calami aromatici, thuris, aloes, an. drach. iiii. caryophyll. macis, nucis myristicæ, galliæ moschatæ, cinnamomi, spicæ nardi, schoenanthi, an. drach. i. & med. excipe syrupo cotoneorum aromatico, vsus tempore panno lineo extensum, suffiatur ligno aloes.

Ventriculum, & hepar calefacit, & roborat.

Ex gallia.

Recipe galliæ moschatæ, schoenanthi, an. drach. i. & med. trochif. ramich, rhois, acaciæ, hypocisthidos, ladani, gallarum non perforatarum, calami aromatici, ros. & feminis earum, santal. rubr. & alborum, mastichæ, ligni aloes, caryophyll. spicæ nardi, olibani, costi, myrrhæ, cyperi, absinthii, an. drach. ii. terantur accurate, omnia deinde panis biscocti, drach. iiii. dactyli ficci xii. horis 24. macerentur in succi foliorum myrti, aliàs menthæ, & lauri, & aquæ ros. & vini austeri, an. unc. i. & med. terantur, & excipiantur syrupo cotoneorum aromatici, vnc. iiii. vel iiii. & additis gummi arab. assati, drach. vii. coquantur igne lento, ad mellis crassitudinem, quibus in mortario diu permisce puluerem prædictum, donec agglutinetur, tempore utendi suffiatur ligno aloes, panno illitum.

Ventrem totum inferiorem roborat, astringendo, & calefaciendo, quare lienterias, diarrhæas, dysenterias iuuat, à causa frigida productas.

Andromachi.

Recipe sepi arietini, picis, an. drach. xviii. sandarachæ, uel auripigmenti, aluminis, scissilis, calcis viuæ, an. drach. xv. resinæ pini, unc. viii. ammoniaci, unc. ii. ammoniacum super igne dissoluatur vino rubro, eique adde olei, libr. ii. & reliqua probè puluerata.

Sylvius à sandaracha, ad calcem viuan vsque, legit, an. drach. iij. at in castigatioribus Mef. codicibus, xv. leguntur: alij ammoniaci, drach. ij. tantum habent, & male. Auic. ammoniaci non meminit, & sepi loco, legit ceræ, ponderibus etiam variatis: præterea ex eodem legimus sandarachæ, vel non. & est ex eodem mirabile Andromachi ab his diuersum.

Podagram, gonagram, ischiadem, & reliquos articulorum dolores antiquos, ac eorum tumores, & laterum scyrrhumque splenis, & hydropem iuuat.

Andromachi causticum.

Recipe aquæ saponariæ primæ, libr. iiii. oryza, & frumenti excorticati, an. unc. vii. macera in uase uitreo bene obstructo, donec granis dissolutis, to-

CC

BHT

Radius Duodecimus

tum fiat muscosum, serua, sed diebus singulis bacculo ligneo moue, & obtura, exceptum cortice auellanae, uel harundinis, uel cera pertusa, & parti admotum, tribus horis, aut eo plus. Cauterii uice ulcerat, & urit.

Sinapinum, vel sinapismum, alijs rubificans.

R Ecipe sinapis tritæ, ficuum pinguium, aqua calente horis 24. maceratorum & ita expressorum, ut nihil in his humoris sit reliquum, partes æquales, aceto acerrimo, simul, diuque subigantur. si ualentius uis duplum sinapis misceto, si imbecillius triplum ficuum, admotum parti tollatur prius quàm ulceret, nisi etiam ulcerandi sit necessitas, ut materia profundior foras trahatur, & uacuetur, penuria sinapis, stercus caprinum pridie aceto maceratum, quod etiam ad hydropem & splenis duritiem, & dolorem est efficax, adduntur. interdum stercus columborum agrestium, helenii radix, semen nasturcii, bacca lauri, tuncque non soli hydropi, & tumori splenis confert, sed etiam reliquorum uiscerum affectibus frigidis, & flatulentis.

Ad podagram, gonagram, ischiadem, ipsamque arthritidem, ostocopon, hæmicraniam, obliuionem, lethargum, si à causa frigida proficiuntur.

Sinapismi præparatio ex Aegineta, lib. 7. cap. 19. ad verbum pulchrius etiam explicatur. ablato itaq; sinapismo, si dolor vehemens, ruborue accesserit, & pustula, lintheolum succomalua, aut sænigraci, cum rosaceo madesactum imponatur, deinde rosaceum ceratum cum cerussa, ex Actio quoque, Tetrabiblo 1. serm. 3. cap. 181. eadem ferè leguntur.

Fermenti primum.

R Ecipe fermenti, & mellis, partes æquas, visci querni, partem sextam, ammoniaci, in aqua fœnigraci, aut lacte arboris mori, & pauca fœce olei ueteris dissoluti, partem octauam, mixtis fiat emplastrum.

Spinas, & surculos extrahit, ac etiam ossa fracti cranii meningibus infixæ, etiam profundius.

Secundum.

R Ecipe fermenti partem vnā, succi menthae, absinthij, añ. partem med. acetij, aut succi vuarum agrestium, aut extremitatum vitis, aut cotoneorū, quartam partem, macis, caryophyll. ligni aloes, mastiche, spicae, foliorum ros. absinthij sicci, partem octauam, drachmæ vnus, misce igni, coque in emplastrum.

Ventriculum, & hepar admodum apertè iuuat.

Tertium.

R Ecipe fermenti adhuc acidi, partem unā, succi intybi, aut solani, aut vuarum agrestium, aut extremitatum uitis, & acetij, añ. partem mediam, farinae hordei, partem tertiam, trium fantalorum, foliorum ros. antispodij, auelanae indicæ, succi glaucii, boli armeni, añ. partem sextam, succi portulacæ, & mucaginis psyllij, quantum ad hæc comprehendenda sufficit.

Hepatis, & aliorum viscerum plegmonas mirè compescit.

Quartum.

R Ecipe fermenti, mellis, lactis muliebris, vitelli ouorum, pares portiones, coquit, & maturat phlegmones, abscessusque rumpit: his si bdelli, & hordei farina miscetur, spinas extrahit, idque ualentius, si his dissoluta galbani pars dimidia iungatur: ualentius item facit nitri naturalis sexta pars, stercoris columbini, & gallinacei, añ. pars quarta: uel fermentum ex aceto, & sale coctum hepatis, & lienis affectibus multis est saluberrimum.

Quintum

Quintum.

R Ecipe ficuum, ammoniaci, bdellii, partem æquam, bdellij aceto dissoluti partem mediam, foliorum rutæ, & fructus tamarisci, & nitri an. pars quarta, simul bene mixta. Lienis tumorem mirè dissipat.

Sextum.

R Ecipe fermentum, sulphurem, sal, cinerem sarmentorum uitium, misce. ualentius fit addito asphalto: ualentissimum addito euphorbio.

Viscerum excrementa siccat, hydropi ideo conuenientissimum.

Sunt emplastra è fermento Myrepsi, ab his diuersa, ut ex Aetio Tetrab. 4. serm. 3. cap. 14. & Paulo lib. 7.

F Ermentum: hoc est farina subacta, ad pultis modum, & relictæ donec ace scat, ante additum salem, in panificijs prima, sine qua azymus fit panis, neq; attollitur, aut intumescit, multorum emplastrorum, & insignium remedium materies.

Filij Zaccharie.

R Ecipe ceræ, medullæ cruris vaccæ, adipis anatis, & gallinæ, mucaginis seminis lini, pares portiones, olei lini, quantum sufficit: ualentius facit addita mucago altheæ, & fœnigræci, pari portione, & olei leucoi, loco olei lini, uel cum eo efficacius quoq; reddes, si cœsypum, & piscium glutinis mucaginem addideris.

Iuncturarum tophos, & nodos duos mollit, dissoluit, & crassa, lentaq; pulmonis, & thoracis excrementa expectorare habilia reddit.

Diaphenicon calidum.

R Ecipe dactylos siccos 40. panis biscocti, drach. v. biduo macerentur uino odoro, post cum dactylis tere, cum carnis cotoneorum in uino decoctorum, vnc. i. exquisitissime deinde misce ceratum ex ceræ, vnc. ii. olei ros. & nardini, an. unc. iiii. factum. tundendoq; in mortario permisce, postremo mastiches, thuris, absinthii sicci, an. drach. ii. & med. aloes, agalochi, macis, calami aromatici, spicæ nardi, myrrhæ, acaciæ, galliæ, ramich, an. drach. i. ladani, drach. ii. tundendo iterum perfecte misceantur, vsus tempore suffiatur ligno aloes, prius quàm parti admoveatur. satius autem fuerit mastichem, & ladanum, cera, & oleo prius miscere, postea ut dictum est emplastrum facere. Præpositus legit carnum cotoneorum, unc. viii. drachmarum loco. Est & unguentum ad stomachi, hepatisq; debilitatem, & duritiem, & fluorem, ex Auic. 5. can. cap. de emplastris.

Est & malagma Aetuarii, contra stomachi, & intestinorum defluxiones, hoc modo.

R Ecipe cœnanthe, palmularum, quæ folibus illustratæ maturuerunt, sing. unc. ii. omphacij, aloe, gallarum, picis, aluminis rotundi, sing. unc. iiii. ros. unc. i. ceræ, unc. iii. aliqui thuris, & myrthi, sing. unc. iii. adiciunt, uini quantum ad arida capienda fuerit satis, ad expugnandam aquam inter cutem, & inflationes, addiderunt picis, ceræ, singulas libras, nitri, sulphuris, ignem non experti, aluminis scissilis, singulorum semisses.

Diaphenicon Alexandri.

R Ecipe dactylorum maturitati propinquorum, unc. v. panis biscocti, unc. i. carnis cotoneorum, in uino austero coctorum, unc. i. & med. styracis, mastiches, ladani, acaciæ, omphacii, florum labruscæ, ros. santalorum citr. myrrhæ, ligni aloes, ramich, an. unc. med. ceræ, unc. iiii. olei ros. unc. xv. uini austeri, quantum sufficit, ad infundendum infundenda, usus tempore suffi ligno aloes.

Brasauolus legit ligni aloes, vnc. iiii. ad quæ non oleum, non cera sufficeret. Præpositus autem styracis, mastiches, ladani, an. vnc. iiii. drachmarum loco.

CC 3 Ventrem

Radius Duodecimus

Ventrem totum inferiorem, ne aliarum partium recrementa suscipiat, roborat, coctionem iuuat, ob hæc vomitum, choleram, morbum, lienteriam, dysenteriam hepaticam iuuat.

Ex allijs.

R Ecipe spicarum alliij mundatarum, unc. iii. & med. styracis, bdellii, aloes, an. unc. iii. terebinthinæ, unc. iii. axungia porcina recentis, adipis anseris, an. unc. v. mastiches, thuris, an. unc. i. & med. euphorbii unc. i. croci unc. med. ceræ flauæ, libr. i. olei nardini, & uini odoriteri quantum sufficit. Syluius legit euphorbii, unc. i. & med. & si unica uncia ubique scribatur: quumque alii plures legant mastiches, thuris, an. unc. i. & med. ipse habet, drach. i. & med. Sunt & emplastra ex allijs Actij, Tetrab. 4. serm. 3. cap. 44.

Ventriculi, & reliquorum viscerum affectus à flatu, aut pituita cruda, crassa, & lenta natos, abscessumque ventriculi, & hydropem incipientem iuuat.

A Llium, de quo Theophrastus, 7. de hist. plant. cap. 4. ex Diosco. lib. 2. cap. 144. quoddam satium, atque hortense habetur, quod in Aegypto singulari ut porrum capite constat, dulce, in purpureum vergens, paruum: reliqua vero magna, & candida, coagmentantur nucleis, quos agilitas, idest spicas Græci nominant. aliud est syluestre, quod ophioscorodon, idest anguinum vocant: satium itaque nucleatum diuisum, toti Italiæ familiarissimum est, singulari verò, solidoque capite constans, quod & allium masculum appellari consuevit, multis etiam hortis non infrequens, Mediolani potissimum, ubi illud extra Comensem portam, nobis adhuc philosophantibus indicauit, maximus nostra ætate Philosophus, Branda Porrus, quinquagesimum ultra annum hac publica interpretatione, supremaque sede elatus, à qua quidem emeritus, & ad Theoricon accersitus, hanc quoque præcipuo honore ita excoluit, ut vltimo hoc senio, viso, ac cognito, tam excellenti supra humanum ingenium acumine, ad Philosophiam renocatus est: in cuius gratiam, quum post luculentam satis doctoratus nostri orationem, carmina quedam subiecisset, & si illam hæcque à nobis expetierit, nec temporis angustia illi morem gerere potuerimus, nunc versus saltem amictam.

Quamuis, signiferum vix dum lustrauerit orbem
Bis decies Phæbus, nostro numeratus ab ortu,
Vrbs tamen hoc vestro nomen de flumine ducens,
Florida dona togæ celebrem quoque reddit amictum
Arce in Apollinea, quæ nunc virtutis alumna:
Prima etenim sophiæ Ludouico tradita Zeio
Sunt rudimenta mihi, binum producta per annum:
Post primum hunc nobis, nobis dulcissime Branda,
Branda decus latij, sophiæ qui arcana penetras,
Qui cælum, terramque doces, animalia quæque
Illorumque animas, casum, fatumque, Deumque,
Zodiacum quæ cura mouet, quæ curâ nitentes
Pascat equos Solis, cur nam vaga cornua Thæbe,
Ad gelidos calido sub lampade dirrigat Arctos:
Vnus ades, solusque mihi doctissimus vnus,
Quem tandem excipio, letis quem stringere in vlnis,
Fronte hilari exopto, lauro ut redimitus honestus,
Aureus opatum rutilet quo circus ad vnguem:
Surge agè, & amplexu mihi suauia iungito molli
Dulcia, quo vestri clarescant semper amores:
Quamuis non valeam, quo sum dignatus honore.
Non possim meritis inquam persolucere grates,
Tam docti, celebrisque chori; nec dona resoluam:
Hoc tamen officium, quod se se nomine vestro
Obtulit, hac nobis pariet sub veste triumphum
Perpetuum, & vobis famam super astra perennem,
Nec fuero oblitus meriti, nuncique lapilli,
Quo signanda dies, vestro celebrata decore:
Hinc ego quas possum, si non quas debeo grates
Denique ago, optati capiens monumenta decoris.

ut vero ad rem redeamus: syluestre ophioscorodon, & scorodonagrium vocatum, in editis potissimum, collibusque prouenit, indiuiso capite, ac singulari, hocque ut folijs, ac caule, gracilius, flore in cacumine ex rubro purpurascens

purascente, nigro inde semine prodeunte. Est & scorodoprasson, id est medium inter alleum & porrum, id Marcellum existimare arte, & cultorum mangonio, ex allio, & porro, in vnum sub terra colligatis, non autem natura provenire ait Marcellus, ac legitimum, ac spontaneum, nullius sane artis adminiculo, quibusdam in vridarijs copiosum, cecutientis Marcelli errorem facile prodere. quam tetra igitur caligine, quam impeditis oculis censetur, omnium iudicio eruditissimus Marcellus, nisi ita scriptum reliquisset. Monstrum aliquod natura cretinum id fuisse, coactis humano opere coalescere simul, non dissimilibus penitus oleribus duobus: olim igitur, hoc est primum scorodoprassi natale, ex insitione porri, atque allii fuisse, quid vetat, & si hoc a quo sponte exiliat: quid igitur tam enixe, tam acriter, argutis ubique captiunculis insurgit, alienis plumis. Acropici grauli more comptus, atque ornatus, suam enim vinacitatem vsui esse non dubitat. Est & ampeloprasson, id est porrum vinearum, in vinetis, amœnisque collibus copiosum, omnibus obuium satis. hoc autem in loco insigni, duplici error Brauoli taxat Matthiolus, quod in libro suo de simplicium examine, sylvestre allium, ampeloprasson, sine scorodoprasson appellari, vnamque, & eandem plantam esse sibi persuaserit, res certe à Dioscoridis, atque Gal. opinione aliena. ut verò res ipsa non in certamen conferatur, Brauoli verba his simultatibus certatim opponenda sunt. inquit enim scorodon agrion, id est alleum sylvestre, præterea ubi senex suus illum perconferatur, quo nomine alleum hoc sylvestre, quo pro scordio utebamur, à rei medicæ authoribus vocetur, respondet. scorodoprasson, ab allio, & porro nomen sumens: vel ampeloprasson, quasi vineale porrum. id est quod vsui apud vos est, alleum sylvestre, tria indifferenter accipientes, est scorodoprasson, vel ampeloprasson, quibus promiscue pro alio sylvestri indistincte vti consueverunt pharmacopola. quem igitur admiratur Matthiolus? quem eo vsque stoliditatis processisse arbitrat? desinat iam tandem male dicere, male facta ne noscantur sua, eo candore aliorum lucubrationes indicet, quo suas perpendi, examinarique exoptat, ne magis phorus sit, & virgindemiam metuat. quod enim absolute in simplicium examine, à Brauoli scriptum, in he truseis suis commentarijs deducit, in Romanis se colligit. additque in Brauoli codice, Roma prius excusso, ne forte in Veneta editione ut supra lecta, retusior Matthiolus indicaretur, vir alioqui ingenio, & eruditione præclarus. id quod demus ita esse, quum discipulus prioris sit posterior dies, ætasque, vsus, ac temporis occasio. noni quippiam secum afferant, sententiam sæpe mutare cogant, ut quæ credimus scire, nesciamus, & quæ nobis putamus prima in experiundo, repudiemus: ingenui hominis erat, id saltem amittere, eius postea mutata sententia, in hac aliter sensisse. quum verò minus apte ampeloprasso vendicasse Galenum, quæ scorodoprasso iustius conuenire videntur: quoniam si inter allium, & porrum, medium quoddam concipias, facultatem ampelopraspi nos inuenturos asseruit, & si scorodoprasso nomine, & re competant. quum eadem sit ampelopraspi facultas, suntque vires ambobus promiscue, atque ampeloprasson tantum à porris dissidere quantum in alijs omnibus generibus agrestia, à domesticis, 2. de aliment. facult. ultimo. qua reprehensione, quo crimine, Galenum accuset, notatu dignissimum satis videatur. Est & alliaria herba, alij odorem prope modum refovens, in sepibus, & agrorum semitibus, folijs primum violæ instar rotundis, procedente tempore lacinijs circumdata ad melissophyllum accedens, at non vsque adeo rugosa, semine nigro, pusillo, tenuibus corniculis incluso, albo flore, candidisque radicibus.

Marcelli
protectio
aduersus
Matthiolū.

Brauoli
à Matthio
li cenura
immunis.

Galenus
tute
la in Mat-
thiolū.
Alliaria.

Ad carbunculum, aliàs ad morbum.

R Ecipe axungia porci, unc. iiii. allei caput unum, sinapis, fermenti, farinae triticeæ, ann. m. i. misce cum aqua fontis, vnc. iii. olei chamæmelini, quantum sufficit.

Ad pestilentes bubones.

R Ecipe rad. altheæ, unc. iiii. farinae triticeæ, farinae seminis lini, hordei, & sinapis an. unc. ii. terebinthinæ, unc. iii. albi ouorum, numero 2. ficuum, numero 6. bulborum lilii, numero 4. fiat emplastrum arte. Coquit, terget, mundificat. secus paratur ex Fuchf. 2. de comp. med.

De ficibus, aliàs de caricis.

R Ecipe ficum pinguium, libr. i. sinapis, unc. iii. farinae seminis lini, bdellii, ammoniaci, galbani, añ. unc. i. dissoluantur gummi oleo liliorum, postea omnibus commixtis fiat emplastrum, eodem videlicet oleo quantum sufficit. Carbunculis succurrit.

Ad pleuresim.

R Ecipe rad. altheæ, añ. quatuor, farinae hordei, unc. quatuor, florum chamæmeli, vnc. i.

CC 3 vnc. i.

Radius Duodecimus

unc. i. florum meliloti, uolarum, an. unc. med. olei chamæmeli, uiol. amygdal. dul. an. unc. ii. fiat emplastrum arte.

Digerit, & dolorem sedat. Sunt etiam tria ex Myrepso emplastra ad pleuriticos, ab hoc diuersa.

Aristarchi.

R Ecipe ceræ, unc. i. terebinthinæ, libr. med. axungię porcine recentis, adipis anferis, medullæ cruris vaccæ, an. unc. iiii. bdellii, myrrhæ, thuris, styracis, opopanacis, aloes, mastiches, an. unc. i. & med. ammoniaci, unc. iiii. colophonix, unc. vii. aluminis, unc. i. spicæ nardi, drach. vi. folii, calami aromatici, euphorbii, baccarum lauri, an. drach. vii. olei balsami, libr. i. olei nardini, & vini odori, q. s.

Ventriculi, & aliorum viscerum intemperiem frigidam, flatum, humorem frigidum, & inde natos affectus, hydropem, inflationem, laterum tensionem, dolorificam corrigit.

Oribasii primum.

R Ecipe lithargyri, unc. iiii. ceræ, unc. viii. aloes, unc. i. resinæ, unc. v. ammoniaci, unc. iiii. ladani, unc. ii. aristolochiæ, thuris, galbani, cuscuthæ, an. unc. i. & med. olei antiqui, & aceti scillini, quantum sufficit.

Ad tumores etiã duos hepatis, & lienis chæradas. Sylius in lithargyro, accera, pro vnciis, drachmas legit.

Oribasii secundum.

R Ecipe ammoniaci in aceto scillino biduo macerati, unc. ii. contunde seorsum, postea tere cum cerato, ex ceræ, unc. ii. olei chamæmelini, & irini, an. unc. iiii. croci, drach. v. si pro aceto scillino, succum apii habeat, spinæ ex lintheo lo impositum, rigori febrili confert. cetera ut superius idem præstat.

Meliloti.

R Ecipe meliloti, libr. med. florum chamæmeli, comarum absinthii, sampsoci, fœnigræci, baccarum lauri, rad. althææ, añ. drach. iiii. feminis apii, ameos, cardamomi, iridis, cyperi, anisi, nardi, cal. aromaticæ, an. drach. i. & med. ammoniaci, drach. x. styracis, bdelli, an. drach. v. terebinthinæ unc. i. & med. ficus pingues, xii. sepi caprini, resinæ an. unc. ii. & med. ceræ libr. med. olei sampsucini, nardini, q. s. aquæ cui incocta sint fœnugræcum, chamæmelum, melilotus, quanta erit satis exquisita aliorum infusioni, hoc modo. uel prædicti meliloti, unc. v. fœnigræci, chamæmeli, seorsum à præscriptis, sing. unc. iiii. coque in aqua sufficienti, ad tertias, hoc decocto gummi omne dissoluatur, ficus deinde incise, & minutissime contusæ, permisceantur diligenter, & igne liquefiant. adde terebinthinam, ceram, resinam, sepum, olea, mixtis omnibus reliqua puluerata addantur. hoc est unc. i. meliloti, quæ superfuit: uel si libet, eius unc. vi. in puluere immiscere, accipe ad decoctum, priuatim alterius meliloti, unc. iiii.

Mollit duritiem omnem ventriculi, hepatis, lienis, viscerum etiam reliquorum.

Ex Galeno 8. de comp. med. secundum loc. cap. 5. emplastrum meliloti ab hoc diuersum: paucioribus completitur epithema ex meliloto, ad hepaticos Actius, Tetrab. 3. serm. 2. cap. 5. pluribus serm. 1. cap. 16. Est etiam ex Paulo, lib. 7. Cordus anisum prætermittit, in quibusdam Mef. exemplaribus haud lectum, at ammoniaci drach. v. diminute legit. Fuchf. an. drach. i. & med. pro drach. ij. & med.

Oxycroceum, alijs ceratum.

R Ecipe croci, picis naualis, colophonix, ceræ, an. unc. ii. terebinthinæ, galbani, ammoniaci, myrrhæ, olibani, mastiches, an. unc. med. drach. i. & med. galbanum, & ammoniacum, contusa aceto sufficienti, macerentur per noctem, mane liquefiant igne, colentur, post coque aliquantulum, tunc adde picem, qua liquata, adde colophoniam, & terebinthinam paulo post mastichem, olibanum, & myrrham, spatha ad perfectam coctionem continenter moue, deinde aqua frigida infunde

infunde, extrahe, manibusq; preme, ad aquæ exitum: deinde marmori oleo laurino delinito, asperfo croci puluere, in oblongos orbiculos effingito: alij huius compositionis quintuplum plus, alij partem duntaxat scribentes, parum eruditis imponunt, maximam ideo varietatem coniectantibus. Nos Myrepsum secuti sumus, & si zopissam, pro pice nauali suscipiat.

Ostium fracturis, eorumque doloribus celeberrimum.

Ex perna Pauli, lib. 7. alijs ex caseo Galeni.

Recipe pernae suillæ ueteris, pinguis, guttæ ammoniaci, casei veteris vaccini, aut caprilli, seui thaurini, apochymatis, quæ est nauiis rasura, singul. libr. medullæ ceruinæ, unc. viii. æsypi cerati, unc. iii. cyprini olei, unc. vi. vini ægyptii, quod satis est.

Tophos soluit id vnguentum ex Perna vocat Myrepsus, at nauiis rasura vnc. med. legit. Nicolaus medullæ ceruinæ vnc. iiii. reliquorum pondus diuersum, addit opopanacis, vnc. i. & æsypi quadrantem legit, ex Gal. Actius Tetrabiblo 4. serm. 3. cap. 14. atque ut in altera Actij compositione, pernam suis antiquam, in olla fictili cum aqua, præsertim marina coquit, & eius iusculi excolati, ac refrigerati, pinguedinem concretam, tum superstantem, tum subsidentem accipit, & expurgatam ad medicamenti præparationem asseruat. apochymatis præparationem Oribassii, vide ex eodem, Tetrab. & serm. prædicto, cap. 20. triplicem verò eius compositionem, vide rursus Tetrab. 3. serm. 4. cap. 45.

Crusta panis.

Recipe mastiches, menthæ, antispodii, corall. rubr. santalorum rubr. & alb. an. drach. i. crustæ panis assæ, & aceto hora dimidia macerata, unc. ii. olei mastiches, cotoneorum, an. unc. i. farinæ hordei q. s. fiat emplastrum citra ignem. sunt qui santalos non accipiant.

Vomitum mox, mox compescit, ventriculum efficacissime roborat.

Est & epithema è micis panis, ad durities stomachi, ac dyssenterie principium, ex Actio, Tetrab. & serm. 4. cap. 85. ut Tetrab. 3. serm. 1. cap. 16.

Solani, alias de solatro.

Recip. rutæ recentis, m. i. solani recentis, m. iii. croci, drach. i. salis, drach. med. farinæ hordei, unc. iii. cū albo ii. ouorum, fiat emplastrum. tepidum superpone fronti, ubi frigidiusculus sit humor, adde rutæ, m. ii. tunc quibusdam dicitur emplastrum de ruta. nos & vitellos ouorum quandoque permittimus cum Galeo 11. simpl. ad anacolle mata vocata.

Cephalalgia febrili, tam per sympathiam, quam ideo parthiam, simplici, quam compositæ, conuenientissimum sunt, & vitæ.

Apostolicon alijs ceratum.

Recipe lithargyri, libr. med. ceræ rubræ, colophonix, an. unc. ii. visci querni mumix, propolis, an. unc. i. ammoniaci, magnetis, an. drach. vi. mastiches, olibanum, an. unc. med. mumix, drach. iii. terebinthinæ, galbani, bdellii, myrrhæ, aris vsti, sarcocollæ, squamæ aris, aristolochiæ longæ, viridis aris, opopanacis, an. drach. iii. sic para: gummi per noctem vino macerato, mane ferueant ad liquefactionem, colentur, rursus ferueant ad vini consumptionem, adde puluerem lithargyri, prius oleo ueteri abundanti dissolutam, unâ agita, ubi concreuerint: adde ceram, hac liquata colophoniam, postea mastichem, olibanum, & myrrham, paulo post bdellium, & viscum quernum, cætera successiue spatha semper mouendo: ubi coierint aqua frigida infundantur, qua expressa, manibus oleo laurino inunctis, globuli formentur.

Brasauolus legit viridis Prasii, nec viride aris cum Cordo, ipse mumix, vnc. med. Præpositus, ac Cordus, drach. iii. & quoniam lepidus calcis scribitur ex Nicolao, ideo calcem addit, non paruo ut credimus Brasauoli errore, quod ex Græco λῆπις & χαλκός aris squammam potius intellexerit Nicolaus, ac Cordus, propoleos

Radius Duodecimus

propolcos, & visci querni diminute. Fuchf. lapidem calaminarem legit pro magnete, quæque ea sit capit proprio discutitur, ex Myrepsō nu. primo, multa nec iniuria detrahuntur, si ex duodenario specierum numero Apostolici nomen sibi asciuit. eius enim hæc est legitima compositio. lithargyri, exag. xiiij. ceræ, colophonie fin. exag. viij. ammoniaci, bdellij, mannæ, thuris, sing. exag. i. & med. galbani, myrrhæ, eruginis rasilis, opopanaeis, aristolochie longæ, sing. exag. i. pineæ resinæ, mastiches, sing. exag. iij. olei veteris, vnc. ij.

Interna vulnera, fistulasq; emendat, venenatorum morsibus resistit, à profundo enim trahit, ad recentes strumas conuenit, probam carnem inducit, nam cutem attenuat, & nutrimentum attrahit, inspissat, ad omnem frigidum abscessum valet: dolores, durities, ac tumores emollit, præcisos nervos, puncturasque sanat, infixata tela citra dolorem extrahit.

Centaurij.

R Ecipe centaurij minoris m. vi. macera per noctem vino albo, deinde coque ad dimidiam vini consumptionem, cola, & colatum ferueat ad mellis consistentiam: eius vnciæ vni, adde propolis, drach. ii. lactis muliebris, vnc. ii. terebinthinæ, libr. i. ceræ, vnc. iij. resinæ, vnc. i. & med. thuris, mastiches, gummi arabici, an. drach. i. emplastrum para.

Fracturæ cranei vtilissimum.

Ex nido hyrundinis.

R Ecipe nidum hyrundinis integrum, diu aqua sufficienti feruefac, postea cribro percolato, adde bulborum lili, rad. althææ, bryoniæ, maluæ, violarum, parietariæ, sing. m. med. fermenti acris, farinæ seminis lini, sing. q. f. misce, & bulliant: in fine adde olei veteris, axungia porcinæ modicum, paretur arte.

Mirum in modum dissoluit, ac maturat vnumquodq; angine genus, & omnē abscessum, qui in gula fit, & collo.

Quo temporis dispendio, quàm multiplex molestia, quibus curis, ac laboribus, neglecta priuata vilitate vsus fuerim, in tam intricatis meandris, tam diuersis, tam contrarijs, Græcorum, Arabum, ac Latinorum litigijs, in tam peruersa, tam varia rerum, ac ponderum inequalitate, vbi nihil subtrahere, nihil addere licuit: non modo pharmacopæiam facitantes, verum quoque recipientes, facillime addiscere potuerunt: nisi à male feriatis, à musis, & gratijs alienis nequicquam siam, & actum egisse, vel Penelope telam rete xuisse dicar, pessimam apud illos famam, pro tam immensis vigilijs, pro inextrema defatigatione comparaturus: quod si auxiliatrices manus appressi, si publico vsui serio consului, si bonâ nolint, saltem ne mihi malâ rependant gratiam: iudicent quibus est cū doctrimis coniuncta sinceritas: vnicuique sit libera coniectura: vbi aliorum confusissima exemplaria, cum hisce nostris contulerint: tum n. quod æquum, quod honestum, quod vtile, necessariumq; erit apprehendent: quum olim nullum ferè pharmacopolium, nō ab alio dissenteret, in ambiguis varijsq; compositionibus, doctissimi quique tumultuarentur, tam diuersa, tam opaca caligine, nihil clarum, nihil apertum, sed vix tenuibus coniecturis, vaga disceptatione, multiplici confusaque historia, implicita omnia conspiceretur. mihi n. videre videbar peruersam Babylonicæ turris architecturâ, dum huic ligna petenti, lapides darentur, silices postulanti, calx porrigeretur, ferrum volenti, scala ostenderetur, pro perpendiculo malleus, scalpellum pro trulla, pro securi serra, siue terebrum, imperitia confusionem argente, i. nouissime magistra idiomatis diuersitate, quū insipido verborum condimento, horrida lingua barbariæ, inficerentur, corrumpere omnia: nunc autem ingenti hac exaggerata mole, vix serupus, vix difficultas relinquatur: nihil Pharmacopæium, deditumne sedulo agentes remorari potest, nihil quod humane salutis ex vsu esse queat reliquum: singula suis promptuarijs, atque loculamentis, adeo bellè reposita sunt, vt operi accinctus, sigillatim necessaria offendant. quippe quod solidis argumentis, firmis rationibus, non nutu innitimur: mira que ingenij dexteritate, ac cultu, Theſeum imitati, sinuosos labyrinthosque anfractus, facili quadam via, filo instar aperiimus, nihil temerè commissimus, omnia veritate duce peregrinamus, omnibus profuisse credidimus, ex professo sisypheum hunc lapidem volumus, legimus, relegimus, perpendimus, disquisimus, castigauimus ita, & iudicamus singula, vt in certam spem erigar, sicque mihi præfagiat animus, morosulos sycophantas, linguaces locutulos, vel naso rhinocerotis, quantumuis in cornu exacutos, ne multa quidem subsanatos, quod nullo cauillauit studio, animum ad scribendum appulerim, nec cuiquam iniuriam inferre proposuerim: propterea nullius, aut paucissimorum calumniam experiri posse, quod si in Matthiolum, authorem ad extremum usq; apicem curiosissimum, & stirpium inuestigatorem absolutissimum, debaccari cuiuspiam fortasse videbor: Gabrielis Fallopij vt rarissimis, ita præclarissimis animi, ingenijque dotibus præditi, testimonio vtar, liberali enim ere verba facio, & monumentis committo. Siquidem perlecta in Amathum apologia, nescio qua animi intemper-

ric,

vie, multis sanè iurgijs, pluribus contumelijs Matthiolum affeceram, veritus ne haud dissimile virus in me circula-
 retur. ipse autem quæ sua est in virtutis amore flagrantis benevolentia, ut illa corradere, sineremque
 precipites ac temerarias actiones ab alijs reprimi, & castigari, multis precibus obsecratus est, quod illi non
 minus ac Diomedis, Minerva ex Homero, nebula ab oculis auferetur, quod ex aliena infamia nemo inclave-
 scat, nemo gratis vellicandus, pungendusque sit, & statim huic muneri obeundo me accinxi, multa reseui, at
 temporis inopia, languentium copia, ex animo perficere haud integrum fuit. quod si quid ex his quæ dixerim,
 discutienti mihi simulacrum, potius quam verum apparens refutauero, atque abiecero, ne succenscat oro, quæ-
 admodum primo partu puerperæ circa natos efficiunt, quum nullis impulsus inimicitijs, nulla priuatim læsus
 iniuria, nullo premio adductus, nulla re commoti alia, nisi utilitate communi, in iudicium vocemus: non enim
 in re leuissima maximas intendi phalanges, non gregarias copias eduxi, ut pertinaciter eidem opinioni insiste-
 rem, quin futura tempestatis signa haud dubie contemplerer, ne inter bolidas, & fluctus turbulentissimos,
 grandinis impetus me obrueret, ne coram vniuerso musarum theatro accusarer, ne ab eruditorum consensu ex-
 ploderer: quum odiose contentiones, probra commitia, ex intimo Philosophiæ sacrario, non modo ab integro vi-
 ro, & optimarum artium perito abesse debeant, verum etiam à Christianæ fidei assertoris lingua, calamo, à pijs,
 atque ingenuis mentibus omnino aliena sint, me tamen humana sortis, & caduca fragilitatis non parum mi-
 seret, quod ad malum procliuis natura nostra, ab ipso conceptu, in teterrima quæque facile inclinat, & labi-
 tur, ac si fortuna tesseram pro voto quisque regat, atque innocentes calumniari liceat. Nempe & Phocion
 cognomento bonus, sapientissimus Socrates, Melito, Anyto, & Lycone accusatus, inuidia, atque iniquitate, ei
 cuncta necati sunt. acutissimus Aristoteles Antipatro iniurijs, in Chalcidem concessit. Aesopos à Delphis præ-
 cipitatus, quod nullo vnquam æuo defuerint detractores, nunquam cessarit inuidia, & veritas imperitis sem-
 per odiosa, ut enim recta ingenia debilitat verecundia, ita peruersa confirmat audacia, ut quod ingenij hebetu-
 dine adipisci non possunt, mendacio, ac malitia assequantur, in studiosos, atque industrios insaniant, quibus
 cum propter indocilitatem, & ignorantiam, versari non possunt, ut nec cum indoctis propter nominis exili-
 mationem, atque arrogantiam, tetrica enim gravitate, vel palio medicum mentientes, analphabetici quidam,
 triuiali nescio qua eruditione lepido verborum ambitu, apud Reges, Duces, ac nobiles tolerantur, fouentur,
 ac maximo se venditant, barbarorum lacunis immersi, prauis opinionibus ita imbibitis, ut vix toto Anticyræ
 veratro expiari possint, vixque illinc se extricare. attamen quum veritas multis quidem telis petatur, sed
 violari minime possit, huic nulla amorum series, nullus consensus, nullum obsequium, nulla authoritas, præferri
 bere possit, si non vbique qualem volui perspicuitatem assecuti simus, ne saltem patiar quod Ibycius equus
 apud Platonem, in Parmenide. quauquam non me lateat innumerosos Hercules, in dicendo mecum cōgressu-
 ros, nihilo magis disscipulis, adeo me veritatis vehemens ardor inuasit. Platonem quippe in Sophista imitabor,
 quod forti animo profectui debet, quisquis contra progredi postquam inuasit, aliquatulum valet, qui enim hæ-
 sitat, in alijs audebit nunquam: nam qui nihil proficit, aut retro repellitur, nunquam (ut prouerbio fertur)
 expugnabit urbem. rationes enim nostras non succumbere, non ambiguo veluti diuerticulo secedere, non im-
 plicitas conuolui persuasum, sed liberiores ad innumeras alias censuras fore, si nostris cupiditatibus matu-
 ra senecta respondebit. vix enim mihi tempero, dum telam captam absoluo, dum conspurcata repurgo, quin
 rursus omnibus subsidijs bellum instaurem, quum auctiores erroribus Matthioli paginas circumspicio, quæ cen-
 tum capitum Titanem, centimanam Gygem exigent: quod si dabitur occasio, & si abunde his pauculis mihi
 satisfactum eat, validissimis copijs, instructa acie, quæ plura scribere institui, bellicosiore tuba attexemus.
 quo me summa audacia, vel illum maxima negligentia accusetis. propterea nec risu, strepitu, leticia, exul-
 tabit, gestiet, resoluatur Matthiolus, nedum hominum ora obstruet, aut contundet, odium, offensionemque le-
 gentium euitabit. illis enim sincere consulentes, veris rationibus, ac argumentis suffulti, detestabiles medica-
 mentarie lectionis errores ostendimus, iungi labore, indefaticato studio, prolixa, dubia, varia, multo, longoq;
 vsu purgauimus, atq; illustrauimus, quumq; partus noster calcographo subijceretur, Dessennij opus non admo-
 dum probare potuimus, morum quidem comitatem laudauimus, at parum oculate rem tractasse, caliginem non
 discusse, genuinas stirpes non reduxisse, facile perhibetur, quum totus se in Matthioli gratiam insinuet, ne la-
 tum quidem vnguem ab eo recedat, nec examine digna in medium proponat, ambiguo, atque incerto pelago va-
 getur, ac fluctuet, ut in leuissimo, ac salua censura, ita velle suum cuique esse scriptitando. eius tamen commen-
 taria relustrare coactus sum, consilio Antonij Thesaurij, Protophysici nostri præstantissimi, non modo herba-
 riæ, verum etiam curatiuæ, ab ipso Hippocrate, Galenoque emanantis atque, rerum naturalium æstimatoris
 grauissimi contemptis itaque fœtentibus eloacis, relictis cœnosis lacunis, ex vitijs, ac salientibus fontium sca-
 tebris, sitiente plenoque ore, medellam haurite, purissimos latices nullis sordibus turbatos, cæcis, & cæcorum
 ducibus posthabitis, ebibite: clarissimum lumen cognoscite obsecro, vigilantium somnia, mortuas imagines, ne
 vltro versate, optime monentibus aures porrigite: nullum tempus serum, ad discendum credite: auctori ve-
 stro linguis fauete, quo per etatis condimentum, locupletiori oratione, graui ignorantia labe offusitas stir-
 pes recognoscat, & generosos animos ad pristina medicine studia concinne, caste, & emaculate alliciat, id
 quod alacriter atq; vberissime se consecuturum nō desperat auxiliopræsertim doctissimi in primis & diligentissi-
 mi cum multarum disciplinarum cognitione, tum etiam plantarum peritia Clarissimi Ludolphi Demolini Ro-
 chefort

202
chefort Bleffatis, qui omnium penè generum plantas è varijs mundi partibus conquifitas chartulis aduolui
curauit, & foſilium penè omnium viuantium faciem nobis demonſtrare pollicitus eſt.

Linquimus equoreos feſſo iam remige fluctus,
Obruat oppreſſam ne leuis vnda ratem,
Ne rapidum variet diſcors veſania ſenſum,
Ne cadat è ſtabili mens paueſcèta gradu:
Summo igitur tandem ſit laus ſuprema tonanti;
Gloria & eterno concelebranda die:
Hic equidem cunctis finem, atque exordia rebus
Dirigit, & nutu temperat iſta ſuo.

F I N I S.

V E N E T I I S,
Excudebat Gratioſus Perchacinus

I 5 6 5.

